

CUM SĂ TE CITEȘTI ÎN CHIPUL CELUILALT?!

How to read yourself in the other's face?

Dr. Adrian Majuru

Editura Oscar Print deschide o nouă colecție științifică în domeniul antropologiei urbane. Pe plan național sunt puține sau chiar lipsesc contribuțiile teoretice, sintezele cu orizont teoretizant. Este de remarcant nevoia de sinteză fie de prim plan, fie de plan secund. Pe de altă parte, este stringentă nevoia unor sinteze asupra coordonatelor spațiului urban românesc, dintr-o viziune nu doar descriptivă, ci deopotrivă prescriptivă, în scopul evidențierii paralelismelor culturale cu Europa, a rezervelor de dezvoltare urbană, a deficiențelor ce se cuvin cunoscute și studiate în vederea depășirii lor.

Antropologia urbană ocupă o secvență din antropologia generală și privește grupurile umane sau indivizii care trăiesc în condiții urbane. Procesul de urbanizare este un proces antropologic prin care se produce o schimbare importantă în continua devenire a speciei noastre. Antropologia urbană cuprinde și tot ce se modifică prin trecerea de la rural la urban și urmărește nobila aventură umană mai departe în urbanizare, industrializare, post industrializare, până la societatea informatizată care este abia la început. Și care va înregistra în timp mutații, oricum mici schimbări în condiția omului.

Ioan Oprescu (1932-2008) a fost o personalitate complexă, intelectual cu o largă cuprindere culturală, spirit enciclopedic, un om de echilibru și înaltă moralitate ceea ce l-a apropiat de antropologie, domeniul căruia i-a dedicat întreaga viață. În activitatea sa a fost călăuzit de caracterizarea dată antropologiei de către marele antropolog american Eric Wolf (1923-1999): „Cea mai științifică dintre

științele umaniste și cea mai umanistă dintre științe“. Această definiție relevă dimensiunea holistică a antropologiei în două planuri conceptuale complementare și globale, și anume referire la toate ființele umane din toate timpurile și toate spațiile, precum și la toate dimensiunile umanității. Din nefericire, destinul său a fost perturbat major de evenimentele și regimul politic din România anilor 1944-1989. Blocat de două ori în evoluția și cariera sa profesională, ambele întreruperi (1952-1961 și 1982-1989) însumând 18 ani, a avut totuși puterea suflatească și tăria de caracter de a-și res-

pecta și continua crezul și pasiunea sa pentru studiul naturii umane în toată complexitatea sa. Deși a terminat liceul în anul 1951 accesul în învățământul superior a suferit o întârziere de zece ani. Între anii 1961 și 1966 a urmat studiile univervistare la Universitatea din București, devenind licențiat în filologie, secția spaniolă. În toamna anului 1966 a fost angajat ca cercetător stagiar la centrul de Cercetări Antropologice Francisc Rainer al Academiei Române din București, devenind în anul 1969 cercetător științific. În perioada 1982-1989, cu înscenarea fenomenului „Meditației transcendente“, deși a participat ca sarcină de serviciu, în cadrul Institutului de Psihologie, a fost retrogradat, nu a mai avut dreptul de a conduce teme de cercetare, a suferit interdicții totale la publicare de lucrări și cărți. În anul 1995 își susține teza de doctorat cu tema: „Expresia umană de la naștere la moarte – studiu clinic de antropologie medicală“, care este publicată abia acum.

Ioan Oprescu este creatorul antropologiei cultural-lingvistice (1969), o ramură a antropologiei care vizează și evidențiază în modul cel mai obiectiv mentalitatea individuală dar și colectivă, o zonă mai greu accesibilă. Este o abordare cuantificabilă și interdisciplinară, bazată pe tehnica denumită „proba de limbă“, ce face posibilă investigarea individuală și populațională. „Proba de limbă“ este examinată ca și o probă de sânge. Se obțin peste o sută de date despre individ și prin individ, despre grupuri mai mari sau mai mici, de cea mai mare varietate, atitudinea față de sine, semenii, față de lume în general, chiar obsesiile lui, căci individul nu își poate preface felul de a vorbi, așa cum nu își poate preface greutatea, talia sau constantele biochimice. Alte cercetări de referință ale lui Ioan Oprescu se referă la comunicarea medic-pacient (în medicina internă, pediatrie, geriatrie, psihiatrie); studii de ontogeneză comparativă, cercetare longitudinală la copiii handicapați social (orfani, familii dezorganizate), etologie umană, lateralizarea și dominanța emisferică cerebrală (1982-1984), terapii alternative; adaptarea comunicațională; patologia comunicării; antropologie teoretică și istoria antropologiei românești, vulnerabilitatea umană din perspectivă antropologică. În anul 1982 a fost inclus în comitetul internațional de organizare a celui de-al XI-lea Congres internațional de Antropologie din Canada, a activat ca membru al Comisiei de Antropologie pe lângă Academia Română, a fost, de asemenea, membru în comitetul de redacție al revistei *Annuaire Roumaine d'Anthropologie*.

„Expresia umană de la naștere la moarte – studiu clinic de antropologie“ reprezintă o contribuție originală, ce vizează morfologia umană, în condiții normale și patologice. Cercetarea este circumscrisă bio-medicinei, are relevanță medico-antropologică deosebită și este abordată interdisciplinar. Investigația morfologică este însă diferit condusă și orientată, în comparație cu reperele tradiționale antropometrice curente. Studiul descoperă mecanismele subtile privind procesele schimbării și evoluției morfologiei umane, care au loc sub ochii noștri. Forma omului concret este în continuă transformare de la naștere până la moarte, ființa umană fiind propria sa creație, managerul formei sale, a aparenței sale. Omul se autocrează permanent, pentru că este o ființă imaginativă și pe această linie se înscrie artificialul pe care îl generează și la care recurge. Natura umană este reprezentată de imaginativ. Cercetarea a pus în evidență, în mod incontestabil, imposibilitatea de a deosebi ceea ce ține numai de antropologia fizică sau numai de antropologia culturală, impunând astfel un important concept cu valoare teoretică: unitatea antropologiei, după cum însăși ființa umană este o unitate, atât biologică, cât și cultural-spirituală.

Ioan Oprescu

Expresia în antropologie –

de la naștere la moarte

Studiu clinic de antropologie

Ediție prefațată și îngrijită de Adrian Majuru

Colecția „Antropologia urbană“

Editura Oscar Print, București, 2011